

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 "
Negyedévre ———— 6 "
Egy hóra ———— 2 "
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 200. szám.

Hétfő, szeptember 3.

A vármegyei tisztviselő.

Irta dr. Vinoschidy Ernő, Torontálvármegye főjegyzője.

I.

A közvélemény élénken érdeklődik a vármegyei közigazgatás dolgai iránt. Most alkotmánybiztosítás címén. Hogy ez a szempont a kérdés elbírálásánál döntő fontosságú, azt történelmünk igazolja, minden józan ösztönünk sugallja s az utolsó esztendő eseményei megerősítik. Bizonyos mértékig tehát a közvélemény egészséges érzékére vall, ha e jelszó köré csoportosítja mindazt, amit a vármegyei önkormányzat változtatásáról és megerősítéséről gondol.

Ezt elismerve, meg kell azonban alaptanunk azt a szembeszökő jelenséget, hogy közvéleményünk, sajtó és közönség egyaránt, hajlandóságot mutat arra, hogy csak a jelszóban megtestesített gondolatot méltassa figyelmére s ezzel a nagy kérdéseket, egész összességükben kimerítetteknek vélje. Ennek az eljárásnak annál károsabb következményei lehetnek, mert a közérzésnek s különösen a sajtónak hatalmas befolyása alól még a legilletékesebb törvényelőkészítő és alkotó tényezők sem vonhatják ki magukat s így az a nézőpont, melyről ez tárgyalja a kérdést, ennek emelkedettebb, egyetemesebb avagy korlátoltabb mivolta a végső eredményre is befolyással van.

A közigazgatás államosítása volt valamikor a jelszó. S a Szápáry-féle törvény szomorú szegényessége tipikusan képviseli közfelfogásunkat, amidőn bár politikai kényszer folytán, de csak azt örökíti meg, amiben egész tudományunk kimerült, a kinevezés dekretálását. A Széll-féle, sok részében igen jó pénztári és számvevőségi reformot sem kellene most oly rohamosan eltörölni, ha a közvéleményt akkoriban nem hipnotizálták volna egy-két eset kifolyásából az irányban, hogy a vármegyei pénzkezelés rendetlen, megbízhatatlan, szóval „ázsiai“.

Es most ismét azt látjuk, hogy egy szerencsétlen korszak közvetlen behatása alatt állva, arra a törvényellenes kormányzatra szegezzük merev tekintetünket s abban a buzgó igyekezetben, hogy ilyesmi többé ne ismétlődhessék, oda jutunk, hogy tulajképpen folyton az ő cselekedeteik nyomán járunk s önkéntelenül is azok által irányítottjuk magunkat. Mert újból virágzik a jelszó ősi kultusza, amely képes háttérbe szorítani azt a legegyszerűbb, legnyilvánvalóbb igazságot, hogy a törvényhatóságoknak az alkotmánybiztosításon kívül más fontos céljaik is vannak.

Pedig ha valaha, úgy most nem szabad vizsgálódásaink szabadságát, gondolataink erős lendületét, a közelmúlt s a napi politika által korlátoztatnunk. Mert most van alkalmunk életbevágó, komoly s bátor reformmunkát végezni, a mikor az érdeklődés a közigazgatás kérdései felé fordult s a mikor az új kormányzati rendszer

ifjúságának erejében mer cselekedni, az országgyűlés pedig örvend, ha alkothat.

Követelnünk kell tehát a vármegyei közigazgatás reformját az alkotmánybiztosítás szempontján tulterjeszkedve. Nem lehet célunk e helyen a reformok részleteinek tag mezejére elkalandozni. Különbösen is a legilletékesebb testület, a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesülete a belügyminiszterhez fölterjesztett memorandumában az összes kérdéseket általánosságban már érintette.

De különös súlyt vetünk a memorandum által csak futólag érintett egyik részletnek nyomatékos fölemlítésére. Tesszük ezt azért, mert az egész kérdés szerencsés megoldásának kulcsát a tisztviselők kifogástalan működésének biztosításában látjuk. Ezt elismerve, szükségképp odajutunk, hogy meg kell szüntetni mindazt, mi a kötelességek nyugodt teljesítését lehetetlenné teszi, széjjel kell törni azokat a bekélyőket, melyek a törvényhatósági tisztviselők karjait lenyűgözik, ennek eredményeképp pedig el kell törölni a tisztújítást. Jól értjük meg, a tisztújítást és nem a választási rendszert. A választás valóban integráns része az önkormányzatnak. Jog, amelyre a törvényhatóság féltékeny lehet. A tisztújítás erőszakra csábító alkalom és ma, a midőn a törvényhatósági szolgálat is életfontartó kenyérkereset, a nobile officiumos időknek csak torzképe.

Különbösen, ama tétel igazolására, hogy a vármegyék erejét leghathatósabbban a tisztikar helyzetének megszilárdításával biztosíthatjuk, igen hatásos érveket találunk a ma legilletékesebb személynek, Andrassy belügyminiszternek július 19-én mondott képviselőházi beszédében, csak föl kell építeni végső következtetéseit. A belügyminiszter beszédének abban a részében, melyre hivatkozunk, ezt mondja: „Az alkotmányos szabadságnak legnagyobb garanciája az önkormányzat. Az önkormányzat nemcsak azért, mert, ha a joghatáskörök precízen meg vannak állapítva, bizonyos önállóságot biztosít fölfelé, hanem azért is, mert csak a valódi és igaz önkormányzat, a felelősséggel járó munkával összekapcsolt önkormányzat képes egy nemzetet megnevelni, a nemzetben a politikai érettséget, bizonyos önálló jellemzőságot nevelni. A szabadságnak legnagyobb garanciája az ember, a társadalom, a szellem, nem pedig az intézmény. Az intézmények inkább csak közvetve hatnak azáltal, hogy az embert megnevelik olyanná, hogy egyrészt képes legyen védeni jogait, másrészt pedig, hogy azokkal a jogokkal úgy legyen képes élni, hogy ne idézzen elő ok és szükség nélkül nagy kríziseket“.

Amit a belügyminiszter bölcséleti alapon általánosságban fejt ki, azt a vármegyére alkalmazva, jogosan a tisztikarra vonatkoztathatjuk. Állíthatjuk tehát, hogy még alkotmánybiztosítéknak is, minden paragrafusnál fontosabb az intézményeket

kitöltő ember és szellem, az adott esetben a tisztikar. Ha az szilárd, mint a gránit, melynek élein a legkeményebb marok szoritása is csak önmagát vérzi föl, ha a szellem, mely eltölti, az önértzetes, független férfiaké, akkor lehet csak hatásos minden tételes intézkedés. De a mindennapi élet száz érdeke is, leginkább a közigazgatás ügyes-bajos dolgaiba kapcsolódik és rohanja meg azt a tisztviselőt. S a tömegtelen befolyás, érdekösszeütközés, protekció közepette, emelt és tiszta fövel, nem elvont, de a való élet igényeit kielégítő igazságossággal kell haladnia a vármegyei tisztviselőnek s ezek között első sorban a „lovagság virágának“, a főszolgabirónak.

S akitől mindezt követeljük, azt hat évről hat évre fogadjuk föl. S ha ez az idő letelt és ő nem tetszik többé, semmit sem kellett elkövetnie, csak kiszertünk belőle, avagy más valaki nyerte meg szívünket, akkor egyszerűen elbocsátjuk. Még a tizennégy napi fölmondás sincs kikötve és szegénynek nincs is hová beszegődni. Vagy mit szóljunk arról a visszasságról, mely a mai jelölő rendszernek abban a vonatkozásában rejlik, amidőn a főispán és az általa kinevezett jelölő bizottsági tagok, nem is kandidálják meg azt, akit föltétlenül ki akarnak hagyni. Szóba sem kerül, mintha nem is léteznék. Lehet neki akár mekkora pártja, el van ejtve s jogorvoslata nincs.

Ezt a kettős gillotint állítjuk föl hat esztendőnkint mind a hatvanhárom vármegyében, a városokat nem is említve. S ha ez a nyaktiló nem is működne, de ott áll fenyegetően, gunyjára a jogbiztosságnak, gunyjára a tisztviselők imént hangoztatott függetlenségének és önértzetének és főleg mérhetetlen kárára a gondjaikra bizott közérdeknek.

Hogy ezt a kérdést a maga egész súlyában mérlegelhessük, meg kell vizsgálnunk, ha csak nagy vonásokban is a vármegyei szolgálatnak benső mozgató erőt, azt a részét, mely nem a törvényekben, de az élet parancsaiban nyilvánul, azokat az imponderabilitásokat, melyek minden élő szervezet legfontosabb részét alkotják.

A Duna—Tisza-csatorna. Szegedről jelentik: A Duna—Tisza-csatorna szegedi torkolatának dolgában Szeged városának memorandumát tárgyalandó, tegnap délelőtt értekezletre jöttek össze a székhelyben azok a kiküldöttek, akiknek feladatává tétetett, hogy állást foglaljanak a Duna—Tisza-csatorna torkolatának Szegednél való létesítése mellett. Az értekezleten Torontálból részt vettek: A vármegyei képviselőtestületben Tallián Béla v. b. t. t., bizottsági tag, Deszkéről báró Gerliczy Ferenc nagybirtokos, Jankovics Sándor jegyző, Gyáláról Magarasevics Pál jegyző, Szőregyházról Tóth Károly jegyző és Ujszentivánról ifj. Gilot Péter bíró. Az értekezleten, amelyen Lázár György szegedi polgármester elnököt, élénk eszmecsere folyt. Virágh Lajos aradi főmérnök, Mága János iparkamarai titkár felszólalása után Tallián Béla beszélt s beszédében kijelentette, hogy nem tartja imminens kérdésnek a csatorna ügyének a memorandum szerint való megoldását. Csak az

Nagy sport-előadás.

Nagy sport-előadás.

Cirkusz C. Viktor

Ma, hétfőn kezdődik a nagy nemzetközi **birokerseny**, melyben a világ kiváló bajnokai vesznek részt a kitűzött 1000 korona díjért.

Bővebbet a falragaszok. Holnap, kedden nagy diszelőadás, folytatása a nagy nemzetközi birokersenynek.

(839-11)

Tisztelettel az igazgatóság.

előtt hajlik meg, hogy a csatorna építésével is egyidőre gátat vetnének valamennyire a kivándorlásnak. A másik kérdés a forgalom kérdése, ami talán a csatorna építésére indokolja szolgálhat. Elismeri, hogy mentül olcsóbbá kerül a szállítás Budapestre, annál előnyösebb ez a szállító. Ámde tekintettel kell lenni arra, hogy a többletet mindig a külföldre szállítjuk, tehát a csatornát, ha vizuira van szükség, nem az Alföldön, hanem a külföldön kell építeni. Mindazonáltal azonban, ha már a Duna-Tisza-csatorna építéséről van szó, bizonyos, hogy Torontól, Canadát, Csongrád gazdasági és kereskedelmi érdeke Szeged-éi összpontosul, tehát a csatorna torkolatát itt kell építeni. A vita további során Tallián Béla ismételt felszólalásában hangsúlyozza, hogy a csatorna ne csak hajózható, hanem öntözőcsatorna is legyen. Dr. Lázár György polgármester összegezve az elhangzott beszédek lényegét, megállapítja, hogy azok nagyobb részben befolglattak a memorandumban, azonban a beszédek érveinél fogva egyes pontok a memorandumban, amely átdolgozás alá kerül, jobban ki fognak domborítani. Ezzel az értekezést véget ért.

A közigazgatási tanfolyam megnyitása.

— Saját tudósítónktól. —

Ma nyitották meg ünnepélyesen a nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyam hetedik évfolyamát a vármegyeháza közgyűlési termében. A megnyitási ünnepélyt a róm. kath. plébánia-templomban csöndes mise előzte meg, amelyet Schrader László tábori főpap mondott. A misén résztvett teljes számban az előadói kar és a hallgatóság, mise után pedig a vármegyei közgyűlési termében nyitotta meg az 1906/1907. évi tanfolyamot dr. Végh Lajos városi ügyész, igazgató-helyettes. A megnyitási ünnepélyen jelen volt Botka Béla főispán, valamint az előadói kar és a hallgatók teljes számmal. A megnyitási alkalmával dr. Végh igazgató-helyettes a következő beszédet intézte a hallgatókhoz:

Üdvözlöm Önöket, akik ide, a közigazgatási tanfolyamok Mekkájába jöttök, annál szívesebben és annál barátságosabban, mert feltételezem, hogy akkor, midőn elhatározták, hogy a mi iskolánkba jönnek, mindegyikük tudatában volt annak, hogy nálunk a községi közigazgatási kvalifikációt komoly, lelkiismeretes és céltudatos munka árán fogják megszerezni. Mi, t. Uraim, akik évtizedes tapasztalatokra hivatkozhatunk, rég tisztába vagyunk azzal, hogy a mi sajátosságainkra való tekintettel nekünk nemcsak tanítanunk, hanem önökből közigazgatási tisztviselőket nevelnünk kell. Sajátságosak a mi viszonyaink! Ha egy idegen a községi jegyzőről a törvényhatóságunkból akarna magának képet alkotni, arról igen hamis képet szerezne, mert azt kellene hinnie, hogy a községi jegyzőnek alig akad más dolga, mint egyrészt a községi bíró vezetése alatt álló előjáróság határozatait írásba foglalni, más részről a szolgabíró rendelkezéseit fogantatni. Uramfia! Mennyire ellentmond ennek az élet. A rendezett tanácsú városokat leszámítva ugyan, hol van az az előjáróság, mely nem a jegyző vezetésére szorulna, amelyek működéséhez nem a jegyző adná a tudást? A jegyzőnek tehát ime szüksége van a legnehezebb pszichai tulajdonságra: az önálló ítélőképességre, és az önálló ítélőképességre. És ezen kívül a vezetés eredményessége megkívánja, hogy a jegyző lelkiismeretes, tisztességes és hazafias legyen. Mind olyan tulajdonságok, melyek nem annyira a tanítás, mint a nevelés nyomában fakadnak. Községi törvényeink avultsága és hiányossága rója ránk ezt a nehéz feladatot. Ott, hol emberileg tökéletes, tehát szociális és humánus közigazgatási törvények vannak, ott könnyű a tanító feladata. A jó törvények tanításában kimerül a működése. Nálunk, hol mindezt sajnos nélkülözzük, ahol a mi áldatlan politikai helyzetünk miatt legjobbjaink tudása és hazafias munkája az alkotmány biztosíték építésére van teljesen lekötve, hol nem érünk rá a valódi élet mindennapos bajairól törvényhozásilag foglalkozni: ott a közigazgatási tanító az imént említett kettős munka háru. A tanítás kérdése, noha a tananyag szabályrendelettel van meghatározva, sem olyan egyszerű, aminőnek sokan gondolják. Komplikálttá teszi a tananyag aránytalan terjedelme és a tanító rendkívüli rövidsége. Ezen a téren nekünk oly bőséges és tanulságos tapasztalatunk van, hogy a kényszerűt eme nehézséget évről-évre nemcsak törekszünk, hanem hova-

tovább sikerül is leküzdeni. A közigazgatás terén annyira szükséges és fontos felismerő tehetség és önálló ítélőképesség fejlesztése a tanítás módszerének a feladata. A tanítás nem szorítkozhatik a tananyag összefüggő előadására és arra, hogy annak beemlézését a hallgatótól számon kérjük és ellenőrizzük. Nem nevezhetem helyes tanításnak azt, amely megelégszik annak a száraz előadásával, ami benne van a tankönyvben, amit a hallgató maga is megtalálhat. Nézetem szerint az előadónak sulyt kell helyezni arra is, hogy az előadása gondolkodásra ösztönözze a hallgatót, hogy az előadó ne csak passzív percepcióra, hanem közös gondolatmunkába vonja hallgatóját. Ennek egyik eszköze a gyakorlati életből vett példa, a melynek megfejtésébe belevonja hallgatóját és így általuk származtatja le a megtanulandó jogszabályt. Nem kevésbé szolgálja e célt az a módszer, hogy a hallgatótól az ismétlések alkalmával ne csak a kérdésekre illő rövid feleleteket, hanem összefüggő, kerek előadást követeljük. Mindez hatalmasan fejleszti, izmosítja és főleg önállósítja a hallgató gondolatvilágát.

Mindazonáltal a nehezebb és szebb feladat a nevelés terén vár ránk. Meg kell értetnünk az ifjúsággal, hogy a munkát ne tekintse szükséges rossznak, vagy csak pusztán eszköznek arra, hogy magának az életre való szükségleteket megszerezze, hanem, hogy szeresse a munkát, hogy élvezetet találjon a munkában azon gondolat által, hogy a munkájával az embertársának hasznára vált, hogy a munkával nemcsak magának szerzi meg a mindennapi kenyeret, hanem ugyanakkor másokkal jót tesz. Az egyéni erőnek ezen harmonikus összehatása adja meg a társadalom ideálját, a melyben a társas életre hivatott ember örömet és megnyugvást lel. A ki szereti a munkát, az becsüli is. Ez által beleneveljük az ifjúságba a leghatalmasabb szociális elvet, a mely a jelen század mozgató ereje lesz. Becsüljük meg a munkáskezet és siessen a közigazgatási tisztviselő intellektuális erejével segítségére a midőn a munkás az ő nehéz helyzetében sorsának javítására nem ismeri fel a helyes utat. Nem ismételtetjük eléggé, hogy ezen a téren gyönyörű munka vár a községi jegyzőjére.

A nevelés feladata körébe vág a nálunk annyira félreértett hazafiság kérdése is. Ki kell mutatnunk, hogy a hazafiság nem abból áll, hogy minden kínálkozó alkalommal, főleg mennél többször kiálljunk a fórumra és öblös hangon hazafias szövegekben gyakoroljuk magunkat, hogy nem az a hazafi, a ki azt a kevés időt, a mit a hivatalában eltölt és azt a sok időt, a mit koreszmában és kávéházakban eldélget a politikai hitvallásokra, korteskedésre és mások leszólására használja fel; hanem egyedül az, a ki az ő szerény körében becsületesen és lelkiismeretes pontossággal végzi hivatászerű munkáját.

Én úgy képelem az államszervezetet, mint egy hatalmas gépet, a mely csak akkor működik kellőképpen, ha annak minden egyes alkotórésze a neki szánt munkát megfelelően elvégzi. Minden honpolgár az állam gépezetének egy alkotó, egy mozgató részecskéje, mindegyiknek meg van határozva a munkája. Ha ezt jól végzi, hazafias munkát végzett, mert az állam gépezete is jól működik; míg haszontalan tagja a haza nagy gépének az, a ki munkátlanul leplező hangos hazafisággal keresi az érvényesülést és követeli cserébe a jutalmat.

Meg kell állapítanunk tehát, hogy jó hazafi csak az, aki a maga helyén embertársai iránti szeretettől áthatva jó kedvvel, igyekezettel, minél serényebben annál zajtalanabban dolgozik. Megvilágíthatjuk ezt a sarkigazságot a hozzánk közel és tőlünk távol élő nemzetek példájával. Ezer-szeres bizonyítékát találjuk annak, hogy a mely állam polgárainak többsége nem politizál és nem meríti ki erejét abban, hogy egymást politikai nézetükért ledorongolja, hanem kölcsönös megbecsüléssel szorgos és hasznos munkát végez, az a nemzet halad az anyagi jólétben, halad a kulturában és így halad a boldogulás útján.

Végül, amit talán elsősorban kellett volna említenem, a nevelésnek leghatalmasabb tényezője a példa. Az ifjúságot a felnőtteknek, különösen tanítóknak példája vonzza, lelkiállapotukat ez legjobban termékenyíti meg. Ezt a pedagógiai axiomát a tanítónak sosem szabad egy pillanatra sem szem elől téveszteni. A tanítónak egy megnyilvánuló gyarlósága, a rossz példa, nagyobb pusztítást visz véghez a tanítvány lelkében, mint a mennyit száz erkölcsi prédikációval jóvá tehet. Ha mi előadók tehát lelkiismeretes munkával, korrekt magatartással és ügyünk szeretetétől áthatva jó példával megyünk előre, meg vagyok győződve, hogy Önök ifjú barátaink lelkesen fognak bennünket

követni. Eljönnek úgy, mint mi, minden előadásra, velünk együtt dolgoznak minden tanórán és úgy, mint mi készülünk az elvégzendő anyagból minden órára. Önök is fognak készülni az elvégzett anyagból. A tanítóknak és a tanítványoknak ezen együttes munkája jó munka lesz, hazafias munka lesz. Erre kérem az Isten áldását, amidőn a mi iskolánk 1906/7. tanévét ezennel megnyitom.

A jelen voltak a gazdag tartalmú szép beszédet harsány éljenzéssel fogadták, amelynek csillapultával Zsiross Mihály előadó szakszertéri értekezést tartott a törvényhatósági pótadók elszámolásáról. A kiváló szaktudásáról tanuskodó felolvasást az egybegyűltek élénk figyelemmel hallgatták és a végén lelkesen megéljenztek.

Mután még dr. Végh Lajos megköszönte a főispán érdeklődését, amelyet megjelenésével tanúsított, felolvasták a fegyelmi szabályokat s ezzel a megnyitási ünnep véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedd és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/2-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Szeptember 10. Közig. bizottság ülése.

— Személyi hír. Dr. Boross Dezső nagybecskereki kir. ügyész szombaton kezdte meg ezidei szabadságát. Szabadsága alatt Eördögh Árpád nagykikindai alügyész helyettesíti.

— A vármegyei tisztviselő. Dr. Vinczehidny Ernő a vármegye kiűző főjegyzője a fenti címmel a nála megszokott ékes tollal és mély tudással cikket irt a Budapesti Hírlap vasárnapi számába. Tekintve a nagyfotosságu és ma kiválóan aktuális kérdést, lapunk mai számának élén, valamint holnapi lapunkban két részletben mi is közöljük dr. Vinczehidny Ernő nagyérdékű fejtegetéseit a vármegyei tisztviselők mai helyzetéről.

— A Dmke internátusa. Mint Szegedről jelentik, a Dmke internátusába tegnap már bevonultak a diákok. Százhatvan diák részére rendeztek be a boldogasszonyugáru palotában lakást. A szülők körében aggodalom merült fel, hogy az internátusban nem lehet elhelyezni a gyermekeket, mert az még nem szándék ki annyira, hogy lakható volna. A hatóság részéről vizsgálatot tartottak az internátusi szobákban s azokat lakhatóknak találták. A főlvtv jegyzőkönyv szerint javasolni fogják a tanácsnak a lakhatási engedély kiadását.

— Lejárt pályázatok. Augusztus hó 31-ik napján jártak le a városi számtisztai és egy városi irnoki állásra kiirt pályázatok. Az állásokat a legközelebbi közgyűlésen fogják választás útján betölteni. A számtisztai állásra pályáztak: Havas Dániel, Kovács Géza és Léva István; az irnoki állásra pedig: Berberszki György, Jára József, Graszl Ferenc, Trifunecz Dániel, Léva István, Jovanovics Emil és Csányi Lajos.

— Uj ügyvéd Nagybecskereken. Vettük a következő értesítést: Van szerencsém értesíteni, hogy ügyvédi irodámat Módosról Nagybecskerekre (Fő-utca, Kovács féle ház) helyeztem át. Tisztelettel dr. Löffler Ármio.

— Sok a diák. A városi gimnázium első osztályába a mostani beiratások alkalmával már eddig is 95 tanuló jelentkezett. A városi tanács ezért elhatározta, hogy a tanítás sikerének biztosítására egy párhuzamos osztályt állít fel. Egyben gondoskodás történt már egy új tanerőről és megtették az egyéb szükséges intézkedéseket, úgy hogy a párhuzamos első osztály is már a rendes időben kezd meg az előadásokat.

— Eljegyzések. Dr. Berceznai Miksa, dr. Ernst Lajos módosi ügyvéd irodavezetője eljegyezte Eckstein Ritta urhölgyet Nagybecskerekéről.

Böhm Károly módosi m. kir. adótiszt eljegyezte Fodor Rózsika kisasszonyt, a módosi elemi nyilv. jogu magánépiskola tanítónőjét.

Kovács Andor, a nagybecskereki Engel Samu-félelep üzletvezetője eljegyezte Schullhoff Mariska kisasszonyt Déváról.

Olesó
árak!

NAGY VÁLASZTÉK

férfi öltönyök, őszi felöltők, rövid és hosszú téli kabátok és mindenemű szőrmebélelt kabátokban.

Gyermek öltönyök, felöltők és téli kabátok.
791-257

Legújabb divatu női őszi és téli kabátok.
Leányka paletok és köppenyek.

Neizer és Goldschmidt

férfi-, női- és gyermekruha-raktár, Nagybecskerekben, a Daun-féle vaskereskedéssel szemben.

Pontos
kiszolgálás!

— **Szüreti mulatság.** A nagybecskereki munkásképző és társasági szoborban, e hó 8-án az újonnan renovált „Pest-szálloda” összes helyiségeiben zártkörű szüreti mulatságot rendez. A szüreti mulatság délután 4 órakor kezdődik, a tánc pedig este fél kilenc órakor. Belépő díj személyenként a délutáni és esti mulatságra 1 korona, előreváltva 80 fillér. A délutáni mulatságra 40 fillér. Jegyek előre válthatók: Boskovits J. és Schneider János kereskedéseiben.

— **Artista esküvő.** A jelenleg Nagybecskereken működő Viktor cirkusz nagy népszerűségnek örvendő műkerékpározója, Riediszter Rupert, aki nap-nap után szórakoztatja a közönséget érdekes mutatványaival, szombat délután a nagybecskereki anyakönyvi hivatalban házasságra lépett Bogár Borbála énekesnővel. Násznagyokként Reitter Oszkár rendőrkapitány és Vuchetich István közigazgatási fogalmazó-gyakornok szerepeltek.

— **Halálozások.** Vásárhelyi Béla főrendiházi tag, az arad—csanádi vasutak vezérigazgatója, 68 éves korában szívszélhűdésben tegnap Aradon meghalt.

Róth Viktor, a „Gresham” biztosító-társaság főtisztviselője, aki sürbben fordult meg Nagybecskereken is, tegnap este Abbáziában meghalt. Legutóbb családjával együtt Abbáziában volt; tegnap este ott szívszélhűdés érte, amely a 46 éves, erőteljes embert megölte. Egy év előtt szívbaj támadt meg, amely ellen Naubeimben is keresett már gyógyulást. Halálát felesége, szül. Gold Jeannette, 2 gyermeke, öt testvére, kiterjedt rokonsága siratja, köztük Barát Armin kir. tanácsos, sajtótudósító, aki sógorát gyászolja az elhunytban.

Sulyos csapás érte Moór Miklós nagyözi tanítót, amennyiben neje született Strubert Katharina hosszabb szenvedés után e hó 26-án jobb létre szenderült. Az elhunytban Strubert Miklós, a nagyözi takarékpénztár igazgatója édes leányát gyászolja.

— **A kikindal gyilkosság.** Nagyikindáról jelentik: Az agyonlőtt Karancsev Stéva gyilkosát illetőleg semmi újabb hír. Unokaöccsae, Karancsev Vlada, akit sulyos gyanúk terhelnek, még most is le van tartóztatva, de teljesen ártatlannak mondja magát, az ellenkezőjét pedig egyelőre nem lehet reábizonyítani. Ugyancsak fogva van vele együtt fivére, Milán is, de sem belőle, sem a házbeliekből nem lehet kivenni olyasmit, ami a vizsgálatot megkönnyítené.

— **Összedőtt ház.** Mint Törökkanizsáról jelentik, könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt ott. Ugyanis Szél Rafael nevű törökkanizsai gazda, mondhatni teljesen felépült háza összedőlt. Szerencsére senki sem volt a ház közelében s így emberéletben nem esett baj.

— **Nagy tűz Eleméren.** Ma délben 1 óra tájban váratlanul nagy tűz támadt a szomszédos Szerbelemér községben, amely a teljes szélesend dacára is hamar harapódzott el és nagy károkat okozott. A tűz Szubotin Lázár jómódu gazda udvarán tört ki, ahol ma csépeltek. Leégett a cséplőgép a hozzá való garnitúrával, egy istálló, két félszer, ezer métermázsas buza és körülbelül 100 öl szalma. A cséplőgarnitúra biztosítás útján megértül, a buza és szalma azonban nem volt biztosítva. A községelöljáróság kérelmére a nagybecskereki tűzoltóság is kivonult Elemérré 2 fecskendővel és 15 emberrel Kühn János parancsnok vezetésével és hosszú megfeszített munka után sikerült is a tüzet lokalizálni. Az eddigi megállapítások szerint a kár meghaladja a 30 ezer koronát.

— **Sötét pont.** Házasságközvetítő (a klienshez): Nem titkoltam el azonban én előtt, hogy a hölgy életében van egy sötét pont.

Kliens: És él még az a sötét pont?

— **A Cirkusz Viktorban** ma este kezdődnek a nemzetközi birkózóversenyek, amelyen a legkiválóbb európai mesterbirkózók vesznek részt. A mai előadás végén négy birkózó mérkőzik egymással.

Színház és Irodalom.

* **Polgár Károly színtársulata** augusztus 15-én kezdte meg, mint lapunknak jelentik, a nyári szünet leteltével működését Mezőhegyesen. A közönség nagy rokonszenvvel látogatja az előadásokat, melyek sorozata az idei színi szezon legjobb műveiből van összeállítva. Műsoron vannak: Gül baba. Főkonzul. Koldusgróf. Mádj zsidó. Fecskefészek. Vig özvegy. (Ez idén kerül színre a „Magyarszínház”-ban) operettek. Bacarat. Párhaj színművek. A társulat jelesebb tagjai: Sz. Pozsonyi Lenke koloratúr énekesnő,

Révész Ilonka, I. r. szubrette, Szabados Gizike naiva, vigjátéki szubrette, S. Kürti Margit hőső, a férfiak közül Asszonyi László bariton énekes, Nagy Gyula tenorista, Sik Rezső, Szalóki Dezső, Remete Géza, Virányi Sándor, Gózon Gyula.

A társulat Mezőhegyesről Versecre megy, hol folyó évi október hó 1-ig működik, mikor is az őszi szezon beálltával Nagybecskerekre érkezik s november elejéig marad. E szezonban színre kerülnek az összes be nem mutatott újdonások s több zenés és drámai klasszikus mű újított fel.

Ugyanakkor mutatkozik be a társulat kiváló énekesnője, Sz. Pozsonyi Lenke, a debreceni színház volt tagja, Révész Ilonka, a nagyváradai „Szigligeti” színház jeles szubrette primadonnája, akit Polgár Károly a beteg Lónyai Piroska helyett szerződtetett. Ezeket kívül a kar és a zenekar is megerősítve tér vissza.

* **Uj Idők.** Eredeti felvételek nyomán egész csomó képet hoz az e heti szám Tátra szépségeiről. A képek közt találni még Robinson barlangját, az Andrássy-uti távgyaloglót, humoros cikkeket az idegen forgalomról. A szövegrészből kiemeljük Herczeg Ferenc novelláját, Telekes Béla versét, Lyka Károly és Wolfner Pál cikkeit. Ezenkívül novella, vers, csomó aktuális rovatcikk, teszi változatossá a tartalmat. Az „Uj Idők” előfizetési ára negyedévre 4 korona.

TÁVIRATOK.

A király Dalmáciában.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A király a tescheni hadgyakorlatokról szerdán este tér vissza Bécsbe. A jövő héten 12-ikén az uralkodó Dalmáciába utazik a tengeri hadgyakorlatokra. Zárába a király 16-ikán reggel érkezik s a Riva Nuovánál száll partra, ahol a helytartó, a katonai hatóságok, valamint a dalmát tartománygyűlés elnöke fogadja. Miután a diszszázad elvonul előtte, a király a városba megy s a helytartóság épületében különböző küldött-ségeket fogad. A fogadás után a „Miramar” yacht fedélzetén udvari ebéd lesz.

— Lissa város képviselőtestülete a király odaérkezése alkalmából a város díszítésére tízezer koronát szavazott meg. Lissában a király megtekinti a lissai csatában elesett hősök síremlékét és résztvesz az ekkor tartandó ünnepi gyászistentiszeleten is. — A dalmát helytartó rendeletet bocsájtott ki, amelyben a király ottartózkodása alkalmából Zárában, Raguzában és Lissában fölfüggeszti a szabad fegyverviselést. A tilalom nemcsak az ottani lakosságra, hanem azokra a hajóutasokra is vonatkozik, akik a nevezett városokba érkeznek.

A sziléziai nagygyakorlatok.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Teschenből sürgönyzik: A király a Teschen körül folyó nagygyakorlatokon már reggel 7 órától ugyszólván egész nap jelen van. A király részben lóháton, részben kocsin kíséri figyelemmel a nagygyakorlatokat. A gyakorlatokkal a király láthatólag meg van elégedve. Tegnap, vasárnap a gyakorlatok szüneteltek s a király Teschenben megtekintette a város középületeit és számos küldöttséget fogadott. A gyakorlatokat ma folytatták és holnapután délben fújják le. Délután lesz a megbeszélés, mely után a király elutazik.

A toszkánai nagyherceg Gödöllőn.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ferdinánd toszkánai nagyherceg Lindauból, Bécsen keresztül tegnap este Gödöllőre érkezett. A nagyherceg Gödöllői időzése alatt több nagy-szabású vadászat lesz.

A miniszterelnök utja.

Budapest, szeptember 3. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Herkulesfürdőből jelentik, Wekerle Sándor miniszterelnök, aki Kossuth Ferenc látogatására ott időzött, tegnap este visszautazott Budapestre.

A munkásbiztosítási javaslat.

Budapest, szeptember 3. (A „Torontál” ered. távirata.) Ma kezdték meg a Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter által összehívott szaktanácskozást a munkások baleset és nyugdíjbiztosításáról szóló törvényjavaslat-tervezet tárgyában. A szaktanácskozmányon, amelyen Sztéryny József kereskedelmi államtitkár elnököl, a munkaadók, valamint a munkások kiküldöttjei vesznek részt.

Beck vezérkari főnök balesete.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” ered. távirata.) Teschenből sürgönyzik: Könnyen végzetessé válható baleset érte Beck gróf vezérkari főnököt. A hadgyakorlatok alatt ugyanis egy patak átugratásánál Beck gróft lova ledobta, úgy hogy Beck a patakba zuhant. Szerencsére úgy esett, hogy kisebb ütődéseken és horzsolásokon kívül más baja nem történt.

Ünnep Pusztaszeren.

Szeged, szept. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) A szeri pusztán szép ünnepel adózott Szeged népe az ottani Árpád-szobor előtt a honfoglalás emlékének. Az ünnep tegnap reggel 9 órakor kezdődött ünnepi misével, majd a szobornál alkalmi költeményt szavaltak, Szalay Károly ünnepi beszédet mondott, a közönség pedig elénekelte a szózatot és a himnusz. Délután pedig sikerült néppünnepély volt.

Öngyilkos magyar művész.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Faragó József ott élő kitűnő torzképrajzoló művész tegnap este, felesége halálának évforduló napján agyonlőtte magát. Az öngyilkos magyar művész ismerőseinek és rokonainak előzőleg táviratokat küldött, melyekben értesítette őket, hogy ő meghalt. Faragó feleségének a halála fölött bántódott annyira, hogy most ő is a halálba követte. A kiváló művész tragikus sorsa széles körökben nagy részvétet kelt.

Az orosz események.

Budapest, szeptember 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlinbe érkezett szeptembertári jelentések azt mondják, hogy a cár rettegése már az idegbetegség jellegét öltötte föl. Idegen embernek egyáltalán nem szabad a közelébe érni s megparancsolta, hogy ha valaki a közelébe jön, azt rögtön löjje le.

Budapest, szeptember 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint a berlini Localanzeigernek Szentpétervárról jelentik, Stolypin miniszter gyermekei, akik a bombamerénylet alkalmával megsebesültek, már annyira jobban vannak, hogy a jövő héten elhagyhatják a sebészeti klinikát, ahol ápolták őket.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Rigából sürgönyzik, a livlandi forradalom fővezetőjét, Krobot, akit már régóta kerestek, tegnapelőtt elfogták.

Sztrájk.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, az ottani kárpitos munkások tegnap sztrájkba léptek. A sztrájkolók száma 1500.

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 3. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	14 28—
Buza (áprilisra 1907.)	14.84—
Rozs (októberre)	12 20—
Rozs (áprilisra 1907.)	12.70—
Zab (októberre)	13.16—
Zab (áprilisra 1907.)	13.32—
Tengeri (szeptemberre)	11.70—
Tengeri (májusra 1907.)	10 16—

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1906. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Panesováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 38 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
Panesováról: reggel 8 óra 27 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.
Bégaszentgyörgyről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Panesovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Panesova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
Zsombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 38 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.
Bégaszentgyörgyre: (keskenyvágányu vonal) délután 12 óra 20 perc.

Háncsa község előjárósága

1909. szám. 1906. 840—1.1

Hirdetmény.

Háncsa község előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező vadászati jog folyó évi szeptember hó 7-én d. e. 9 órakor Háncsa község tanácstermében nyilvános árverésen 6 egymásután következő évre haszonbérbe fog adatni

Háncsa, 1906. évi augusztus hó 28 án.
Községi előjáróság.

Használt

boroshordók

megvételre kerestetnek.

Cím a kiadóhivatalban. (761—x 21)

A Vécsey-féle házban Széchenyi-part 16. szám alatt egy több szobából álló

lakás

a hozzátartozó mellékhelyiségekkel november hó 1-étől kiadó.

Ugyanott egy

Bösendorfer zongora

jutányosan eladó. (36-72)

3026 szám. 1906.

837—2.2

Pályázati hirdetmény.

Istvánvölgyi körjegyzőségnél megüresedett körsegédjegyzői állásra pályázatot nyitok.

Az állás javadalmazása 800 korona készpénzfizetésből áll, mely az 1904. évi XI. t.-c. alapján 1000 koronára egészített ki.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűleg felszerelt kérvényeiket f. évi szeptember 20-ig annál is inkább adják be, mert a később beérkezők figyelembe vételni nem fognak.

Bánlak, 1906. augusztus 25-én.

Dr. Báar Jenő,
tb. főszolgabíró.

Két

butorozott szoba

kiadó

Deák Ferenc-utca 7. sz. a.

(715—x 38)

Szabad kézből
eladó

a melencei-utca 437. számú

háza

igen kedvező fizetési feltételek mellett.

Tulajdonos:

Nagybecskereki takarékpénztár.

(85—x 36)

2851. kig. sz.-hoz 1906.

825—3.3

Pályázati hirdetmény.

Jarkovác községben lemondás folytán megüresedett községi orvosi állásra pályázatot hirdetek és felhívom pályázni óhajtókat, hogy ebbeli felszerelt folyamodványukat hozzám legkésőbb folyó évi október hó 5-éig beadják.

A jarkováci községi orvosi állásnak javadalma a következő:

1. Évi törzsfizetés 1600 korona.
 2. Látogatási díj nappal 40 fillér, éjjel 80 fillér.
 3. Halottkémlés esetenként 40 fillér.
- Husvizsgálatért a szabályrendeletileg megállapított díjak.

Megjegyeztetik, hogy intézkedés fog tétetni, hogy a jarkováci községi orvos egyuttal a vasuti orvosi vizsgálat teljesítését elnyerhesse.

A megválasztandó orvos a községi és körorvosi nyugdíjintézetbe tartozik belépni.

Antalfalván, 1906. évi augusztus hó 26-án.

Főszolgabíró szabadságon:

Napholtz Lajos,
tb. főszolgabíró.

Ház-eladás.

A Váraljai-utcában levő 24/1054. számú ház szabad kézből azonnal eladó. (834—3 3)

Bővebbet ugyanott.

Elsőrendű cipők

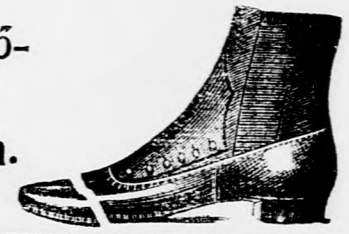
WEINBERGER K. cégnél
Nagybecskerek, Hunyady-utca.

Ugy készen, mint mérték szerint a legjobb kivitelben, olcsó árak mellett.

Az iskolai idényre kitűnő fiu- és leány-cipők és esizmak.

Minden pár cipőhöz egy doboz kenőcs ingyen.

443—50 27

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

„TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.